

Тетяна ШОСТАЧУК,
*к. пед. н., доц., доцентка, кафедри
образотворчого мистецтва та дизайну,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

**ІНТЕГРАЦІЯ ЕЛЕМЕНТІВ ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА
В ПІДГОТОВЦІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ
ДО НАВЧАННЯ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ**

Ідеалом Нової української школи є підготовка особистостей з високою естетичною освітою та незалежним мисленням, здатних на основі набутих мистецьких знань створювати нові цінності в мистецтві. В основу навчальних програм з мистецтва, відповідно до Державного стандарту початкової освіти, покладено принцип інтеграції різних видів мистецтв [1].

Інтеграція елементів історії мистецтва в підготовку дітей молодшого шкільного віку до навчання в Новій українській школі (НУШ) може стати цінним інструментом для розвитку творчих навичок, формування естетичного смаку та загального культурного кругозору. Ознайомлення з елементами історії мистецтва в початковій освіті відкриває дітям можливість вивчати минуле через призму культури й естетики, розвиває їхнє вміння інтерпретувати зображення, пізнавати символіку, стилі та художні техніки.

Розглянемо декілька ключових аспектів та методів, які можна використати для ефективного включення елементів історії мистецтва в навчання:

1. *Ознайомлення зі відомими творами мистецтва.* Доцільно починати ознайомлювати учнів з класичними та сучасними творами мистецтва вже в початковій школі. Загальновідомо, що вивчення низки тем, наприклад, «Жанри живопису» ілюструються репродукціями художників. Проте, поглибленню знань про натюрморт сприяє «читання» голландського натюрморту, пояснення учням символів, якими він наповнений. А робота над портретом не обмежується лише вивченням пропорцій, а й вмінням розуміти характер, емоцій натури, що обумовлює важливість наступного аспекту.

2. *Розвиток емоційного інтелекту.* Живописні та скульптурні портрети дозволяють дітям навчатися розпізнавати емоції, інтерпретувати вираз обличчя, жести людини, розуміти значення кольору на портреті. Це сприяє розвитку емоційної чутливості та емпатії та кращому розумінню власних почуттів.

3. *Використання інтерактивних методів.* За допомогою інтерактивних презентацій, ігор або навіть театралізованих перформансів учитель може організувати «подорож у часі», під час якого діти будуть віртуально переміщуватися до різних епох (Єгипет, Стародавня Греція, епоха Відродження тощо) та ознайомлюватись з особливостями мистецтва певного стилю.

Окрім того, можна організовувати віртуальні тури музеями, під час яких діти знайомляться з роботами відомих митців.

4. *Практичні завдання і творчі проєкти.* Після знайомства з певним стилем у мистецтві або творчістю художника доречно запропонувати учням створити власний твір у стилі побаченого. Це розвиває не тільки творчі можливості, але й дає можливість краще зрозуміти художній почерк митця та особливості стилю. Наприклад, ознайомлення з творчістю неоімпресіоніста Жоржа-П'єра Сьора допомагає учням створити композицію в техніці пуантилізму.

5. *Формування критичного мислення.* Важливо заохочувати дітей висловлювати свої думки та почуття про мистецькі твори. Запитання на кшталт «Опиши, що ти бачиш на цій картині?», «Як ти думаєш, які емоції відчуває людина на картині?», «Якими засобами художник виділив головне в картині?» тощо допомагають розвивати психічний інтелект, здатність аналізувати побачене та сприяє формуванню власних поглядів на мистецтво [2].

6. *Мистецькі куточки у класі.* Методично виправданим є оформлення мистецьких куточків у класі, де учні можуть бачити репродукції відомих картин чи скульптур, отримати довідкову інформацію про них. Це може бути як

постійний виставковий простір, так і змінна експозиція, присвячена різним стилям або епохам.

7. *Екскурсії до музеїв.* Чудову можливість для ознайомлення дітей з історією, мистецтвом та культурою в цікавий і захопливий спосіб надають екскурсії до музеїв і художніх галерей. Важливо, що учні можуть побачити оригінальні твори мистецтва, що сприяє розширенню їхнього культурного кругозору і є елементом формування естетичного смаку особистості. Під час споглядання картини потрібно навчити дитину усвідомлювати причинно-наслідкові зв'язки між деталями картини, «читати підтекст» картини й відстежувати, яким чином, у запропонованому творі мистецтва, основна змістовна думка «керує» процесом становлення форми твору [3].

Отже, інтеграція елементів історії мистецтва в початкову ланку шкільного навчання може стати невіддільною частиною освітнього процесу, оскільки має свої переваги, а саме: сприяє формуванню естетичного сприйняття школярів; поглиблює розуміння культурних цінностей; розвиває креативне мислення дитини та її самовираження; збагачує емоційний досвід учнів, розвиток емпатії, що в цілому розвиває емоційний інтелект.

Список використаних джерел

1. Концепція «Нова українська школа» (2016). URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
2. Мистецтво у розвитку особистості: Монографія / За ред., передмова та післямова Н.Г. Ничкало. Чернівці: Зелена Буковина, 2006. 224 с.
3. Шмельова Т. В. Образотворче мистецтво в початкових класах як складова навчальної дисципліни «Мистецтво» в Новій українській школі: монографія. Система підготовки майбутніх фахівців у контексті становлення Нової української школи : монографія / за заг. редакцією В. Є. Литнєва, Н. Є. Колесник, Т. В. Завязун. Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2019. С.314–327.